

(i) Printed Pages : 4 Roll No.

(ii) Questions : 5 Sub. Code :

1	0	3	5	4
---	---	---	---	---

Exam. Code :

5	0	0	1
---	---	---	---

NEP U.G. Common-Value Added Course 1st Semester
(2125)

HUMAN RIGHTS & DUTIES (In all Mediums)

Paper : Understanding Human Rights (HRDVAC)

Time Allowed : Three Hours] [Maximum Marks : 45

Note :— Attempt 3 questions in all. Question 1 from Unit-I of 8 short notes (attempt 5) is compulsory of 15 marks, 3 marks each. Select **ONE** out of **TWO** from each of Units II & III of 15 marks each.

UNIT—I

1. Short notes :

I. Human rights

II. Human rights protections

III. Constitution and human rights

IV. Human rights and history

V. UN and Human rights

VI. Promoting human rights

VII. Global aspect of human rights

VIII. Defending human rights.

UNIT—II

2. How do you observe the idea of human rights through the lens of history and constitution?
3. Discuss the constitutional aspects of human rights.

UNIT—III

4. Explain the measures to respect, promote and defend the culture of human rights.
5. How far UN succeeds in the protection and promotion of the human rights?

(हिन्दी माध्यम)

नोट :- कुल 3 प्रश्नों के उत्तर दें। यूनिट-I से प्र. न. 1 में दी गई 8 संक्षिप्त टिप्पणियों में से पांच की टिप्पणियाँ करना अनिवार्य है। और प्रत्येक प्रश्न 3 अंक का है। यूनिट II और III में से प्रत्येक 15 अंकों के दो प्रश्नों में से एक प्रश्न चुनें।

यूनिट-I

1. संक्षिप्त टिप्पणियाँ :
 - I. मानवाधिकार
 - II. मानवाधिकार संरक्षण
 - III. संविधान और मानवाधिकार
 - IV. मानवाधिकार और इतिहास
 - V. संयुक्त राष्ट्र और मानवाधिकार
 - VI. मानवाधिकारों का संवर्धन
 - VII. मानवाधिकारों का वैश्विक पहलू
 - VIII. मानवाधिकारों की रक्षा

ਯੂਨਿਟ-II

2. ਇਤਿਹਾਸ ਆਰ ਸੰਵਿਧਾਨ ਕੇ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟਿਕੋਣ ਸੇ ਮਾਨਵਾਧਿਕਾਰੋਂ ਕੀ ਅਵਧਾਰਣਾ ਕੋ ਆਪ ਕੌਸੇ ਦੇਖਤੇ ਹੈਂ?
3. ਮਾਨਵਾਧਿਕਾਰੋਂ ਕੇ ਸੰਵੈਧਾਨਿਕ ਪਹਲੁਆਂ ਪਰ ਚਰਚਾ ਕਰੋਂ।

ਯੂਨਿਟ-III

4. ਮਾਨਵਾਧਿਕਾਰੋਂ ਕੀ ਸੰਸਕ੍ਰਿਤਿ ਕਾ ਸਮਮਾਨ, ਸੰਵਰਧਨ ਆਰ ਰਕਸ਼ਾ ਕਰਨੇ ਕੇ ਉਪਾਯੋਂ ਕੀ ਵਯਾਖਯਾ ਕਰੋਂ।
5. ਮਾਨਵਾਧਿਕਾਰੋਂ ਕੇ ਸੰਰਕਸ਼ਣ ਆਰ ਸੰਵਰਧਨ ਮੇਂ ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਸ਼ਟ੍ਰ ਕਿਸ ਹਦ ਤਕ ਸਫਲ ਹੈ?

(ਪੰਜਾਬੀ ਅਨੁਵਾਦ)

ਨੋਟ :- ਕੁੱਲ 3 ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਨੂੰ ਹੱਲ ਕਰੋ। ਯੂਨਿਟ-I ਤੋਂ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਨੰ. 1 ਦੇ 8 ਛੋਟੇ ਨੋਟ ਵਿੱਚੋਂ 5 ਨੋਟ ਕਰਨੇ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹਨ ਅਤੇ ਹਰੇਕ ਦੇ 3 ਅੰਕ ਹਨ। ਯੂਨਿਟ II-III ਤੋਂ ਦੋ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਚੁਣੋ, ਹਰੇਕ ਦੇ 15 ਅੰਕ ਹਨ।

ਯੂਨਿਟ-I

1. ਛੋਟੇ ਨੋਟ :
 - I. ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰ
 - II. ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ
 - III. ਸੰਵਿਧਾਨ ਅਤੇ ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰ
 - IV. ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰ ਅਤੇ ਇਤਿਹਾਸ
 - V. ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਸ਼ਟਰ ਅਤੇ ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰ
 - VI. ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕਰਨਾ
 - VII. ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦਾ ਗਲੋਬਲ ਪਹਿਲੂ
 - VIII. ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਰੱਖਿਆ

ਯੂਨਿਟ-II

2. ਇਤਿਹਾਸ ਅਤੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਰਾਹੀਂ ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਨੂੰ ਤੁਸੀਂ ਕਿਵੇਂ ਦੇਖਦੇ ਹੋ ?
3. ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਪਹਿਲੂਆਂ 'ਤੇ ਚਰਚਾ ਕਰੋ।

ਯੂਨਿਟ-III

4. ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੇ ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਦਾ ਸਤਿਕਾਰ, ਪ੍ਰਚਾਰ ਅਤੇ ਰੱਖਿਆ ਕਰਨ ਦੇ ਉਪਾਵਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ।
5. ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਸ਼ਟਰ ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਅਤੇ ਪ੍ਰਚਾਰ ਵਿੱਚ ਕਿੰਨੀ ਕੁ ਸਫਲ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ? (ਤਾਝਨੁਕ ਰਿਸ਼ਟਿੰਗ)

ਮੁੱਲਾਂ